

Éric Puybaret

**Εκπαιδευτικό υλικό
για δημιουργική αξιοποίηση του βιβλίου στην τάξη**

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γεωργία Σολωμού

εκπαιδευτικός/προπονήτρια ζωής για παιδιά

ΔΙΟΠΤΡΑ

Αγαπημένες/αγαπημένοι εκπαιδευτικοί,

Τα μαθήματα που ακολουθούν αποτελούν εισηγήσεις για προσέγγιση και δημιουργική αξιοποίηση του βιβλίου για παιδιά ηλικίας 4+. Είστε ελεύθερες/ελεύθεροι να επιλέξετε τις δραστηριότητες που θα εφαρμόσετε, τη σειρά με την οποία θα τις εφαρμόσετε, αλλά και τον διδακτικό χρόνο που θα αφιερώσετε σε καθεμία από αυτές.

Στόχος του εκπαιδευτικού υλικού είναι να καλλιεργήσει με βιωματικό τρόπο στα παιδιά αξίες που προάγει η αλληγορική ιστορία του φεγγαροσκεπαστή. Αξίζει να αναφερθεί ότι η δημιουργία του υλικού βασίστηκε στους πυλώνες ποιοτικής εκπαίδευσης της UNESCO*:

- Μαθαίνω να ζω με τους/τις άλλους/άλλες
- Μαθαίνω να γνωρίζω
- Μαθαίνω να κάνω
- Μαθαίνω να υπάρχω

Για το βιβλίο *Ο Φεγγαροσκεπαστής* του Éric Puybaret διατίθεται, επίσης, θεατρική διασκευή που προσφέρεται για το ανέβασμα σχολικών θεατρικών παραστάσεων και μπορείτε να τη βρείτε [εδώ](#). Τα μαθήματα που παρουσιάζονται στο παρόν εκπαιδευτικό υλικό μπορούν να εμπλουτιστούν με τα τραγούδια που προτείνονται στη θεατρική διασκευή του βιβλίου.

Μπορείτε να ακούσετε και να κατεβάσετε δωρεάν το σύνολο των τραγουδιών [εδώ](#) ή σκανάροντας εδώ:

Εύχομαι το εκπαιδευτικό υλικό να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο και πηγή έμπνευσης για όσες/όσους από εσάς το αξιοποιήσετε.

Θα χαρούμε πολύ να μοιραστείτε μαζί μας υλικό από την εφαρμογή των μαθημάτων και των δράσεων.

Με αγάπη για εσάς, το παιδί και το βιβλίο,
Γεωργία Σολωμού

* Noah W. Sobe, "Reworking Four Pillars of Education to Sustain the Commons", 7/07/2023 στο <https://www.unesco.org/en/articles/reworking-four-pillars-education-sustain-commons> (ανακτήθηκε στις 30/12/2024).

Μάθημα 1

«Ο Φεγγαροσκεπαστής»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ

Σκηνικό: Χάρτινα φεγγάρια σκορπισμένα στο πάτωμα, κομμένα στις διάφορες φάσεις του φεγγαριού. Σε κάποια από αυτά ο/η εκπαιδευτικός γράφει τα γράμματα που σχηματίζουν τη λέξη «φεγγαροσκεπαστής». Σε κάθε φεγγάρι και ένα γράμμα. Ο/Η εκπαιδευτικός τοποθετεί τα φεγγάρια στο πάτωμα αναποδογυρισμένα πριν μπουν τα παιδιά στην τάξη (όλα τα φεγγάρια, όσα έχουν γράμμα και όσα δεν έχουν). Βλ. Παράρτημα 1.

Υλικά: Χαρτονάκια για την κατασκευή των φεγγαριών, μεγάλο χοντρό χαρτόνι ή φελιζόλ ή όποιο άλλο υλικό κρίνουμε κατάλληλο για την κατασκευή της πανσελήνου, μαρκαδόρος για να σημειώνουμε πάνω στην πανσέληνο (τοποθετείται κι αυτή κάπου πριν μπουν τα παιδιά στην τάξη), καρτέλες για καταγραφή των μηνυμάτων, μερικά υφάσματα για την κάλυψη των παιδιών, μερικές καρτέλες ή post-it χαρτάκια για τα μηνύματα.

Ενεργοποίηση

Τα παιδιά χορεύουν στον ρυθμό της μουσικής ανάμεσα στα φεγγάρια. Κάθε φορά που σταματά η μουσική παίρνουν μια πόζα που τους ζητά ο/η εκπαιδευτικός (χαράς, θυμού, έκπληξης κτλ.).

Αναρωτιόμαστε: «Πώς βρέθηκαν όλα αυτά τα φεγγάρια στην τάξη μας;».

Φέρνουμε τα χέρια μπροστά από το μάτι μας και σχηματίζουμε ένα τηλεσκόπιο. Περπατάμε τώρα πιο αργά, σκύβουμε και περιεργαζόμαστε το κάθε φεγγάρι. Παρατηρούμε ότι υπάρχουν οι διάφορες φάσεις του φεγγαριού...

Και αφού, όσο κι αν τα περιεργαζόμαστε, απάντηση στο πώς βρέθηκαν στην τάξη μας δεν βρίσκουμε, ας παίξουμε μαζί τους! Τα βάζουμε στο κεφάλι και τα μεταφέρουμε, έπειτα στον ώμο και τέλος στην πλάτη. Και τώρα που μας διαπέρασε το φως τους... ας «γίνει καθένας μας φεγγάρι»!

Στη συνέχεια, χωρίζομαστε σε ζευγάρια και παριστάνουμε μια από τις φάσεις του φεγγαριού. Κάθε φορά που ο/η εκπαιδευτικός φωνάζει «Αλλαγή φάσης», θα πρέπει να αναπαραστήσουμε μια άλλη.

Στη συνέχεια, τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες των 4-5 ατόμων και τους δίνεται από ένα ύφασμα. Ένα παιδί από κάθε ομάδα αναλαμβάνει να καλύψει τα υπόλοιπα παιδιά, τα οποία έχουν σχηματίσει ένα ολοστρόγγυλο φεγγάρι. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να πει χαρακτηριστικά: «Φάση πρώτη (το φεγγάρι σκεπάζεται λίγο), νύχτα χωρίς φεγγάρι (το φεγγάρι σκεπάζεται ολόκληρο), νύχτα με πανσέληνο (το φεγγάρι ξεσκεπάζεται)».

Ο/Η εκπαιδευτικός ρωτά τα παιδιά: «Θα μπορούσατε να κάνετε ένα τέτοιο επάγγελμα;». Τα παιδιά εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους.

Πορεία μαθήματος

Ο/Η εκπαιδευτικός λέει στα παιδιά:

«Σήμερα θα γνωρίσουμε ένα παιδί που κάνει αυτό το επάγγελμα. Μπορείτε να μαντέψετε το όνομά του; Είναι μια λέξη σύνθετη!».

Στη συνέχεια, τα καλεί να εντοπίσουν ποια από τα χάρτινα φεγγάρια που είναι σκορπισμένα στο πάτωμα έχουν στο πίσω μέρος τους σημειωμένο κάποιο γράμμα. Αφού τα παιδιά βρουν όλα τα φεγγάρια, προσπαθούν να τα βάλουν στη σειρά, έτσι ώστε τα γράμματα να σχηματίσουν το όνομα του ήρωα του βιβλίου.

Έπειτα, αποκαλύπτουμε το εξώφυλλο στα παιδιά και τα καλούμε να γυρίσουν την καρέκλα τους για να γίνει «εκτοξευτήρας», που θα τα στείλει στο φεγγάρι για να μάθουν την ιστορία του φεγγαροσκεπαστή!

Με συνοδεία απαλής μουσικής, διαβάζουμε το βιβλίο.

Ακολουθούν ερωτήσεις όπως:

- Τι σας άρεσε στο βιβλίο; Τι σας έκανε εντύπωση;
- Ποια μηνύματα μας δίνει η υπέροχη αυτή ιστορία;

Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες και τους μοιράζουμε καρτέλες ή χαρτάκια post-it, στα οποία καλούνται να καταγράψουν τα μηνύματα. Ορίζουμε συγκεκριμένο χρόνο για την καταγραφή και, αφού τελειώσει, οι ομάδες διαβάζουν τα μηνύματα που κατέγραψαν και ακολουθεί συζήτηση. Κάθε παιδί που μοιράζεται το μήνυμά του το στερεώνει έπειτα στην πανσέληνο που από πριν έχει τοποθετηθεί στην τάξη.

Πιθανά μηνύματα:

- Όσες φορές κι αν αποτύχω δεν τα παρατώ.
  - Με φίλια και συνεργασία μπορούμε να κάνουμε θαύματα.
  - Κανένας άνθρωπος δεν είναι αόρατος, όλοι μετράνε.
  - Να είσαι πάντα πρόθυμος/η να βοηθήσεις.
  - Εστιάζω στη λύση και όχι στο πρόβλημα.
  - Δείχνω ενσυναίσθηση και συμπαραστέκομαι σε αυτούς που με χρειάζονται.
-
- Τι συμβολίζει άραγε στην ιστορία μας το φεγγάρι (τα όνειρα και τους στόχους μας); Η χαμένη καραμέλα; (Τις προκλήσεις, τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσουμε στην προσπάθειά μας να τα πραγματοποιήσουμε.) Οι ήρωες/ηρωίδες που βοήθησαν τον Τιμολέοντα; (Το υποστηρικτικό δίκτυο των ανθρώπων που μας στηρίζουν για να υλοποιήσουμε τα όνειρά μας.)
  - Μπορείτε να σκεφτείτε και να μοιραστείτε φορές που ενωθήκατε με άλλους ανθρώπους, που «γίνατε σκάλα» για να πετύχετε κάτι όμορφο;
  - Ποιον από τους ήρωες του βιβλίου που βοήθησαν τον φεγγαροσκεπαστή θα ήθελες πιο πολύ να γνωρίσεις; Τι θα τον ρωτούσες;

Ώρα για δημιουργία!

Τι λέτε να προσθέσουμε ένα «σαλόκι» στο βιβλίο, δηλαδή ένα δισέλιδο όπου θα παρουσιάζεται ακόμα ένα πρόσωπο που θέλει να βοηθήσει τον φεγγαροσκεπαστή. Χρησιμοποιώντας τη φαντασία μας, θα πρέπει να δημιουργήσουμε τον ήρωα και να γράψουμε τον διάλογο που θα έκανε με τον φεγγαροσκεπαστή, προτείνοντας του ακόμα μια λύση που δεν θα πετύχει. Μάλιστα, μπορείτε να αναλάβετε ρόλους σκηνοθέτη και ηθοποιών και να δραματοποιήσετε τις ιστορίες σας!

Και μια ακόμη ιδέα:

Βραδιά Φεγγαροσκεπαστή

Στο πλαίσιο της ενασχόλησης των παιδιών με το βιβλίο, μπορεί να οργανωθεί μια βραδιά εμπνευσμένη από αυτό. Στη συγκεκριμένη βραδιά, τα παιδιά θα μπορούν να εκθέσουν εργασίες τους, όπως αυτές θα προκύψουν από τα μαθήματα που θα αφιερωθούν στο βιβλίο. Επιπλέον, θα μπορούν να παρουσιάσουν τις δραματοποιημένες ιστορίες τους, είτε σε συνδυασμό με τη θεατρική διασκευή του βιβλίου είτε ανεξάρτητα από αυτή. Τέλος, στη «Βραδιά Φεγγαροσκεπαστή» τα παιδιά μπορούν να ερμηνεύσουν τραγούδια που γράφτηκαν ειδικά για το βιβλίο αλλά και άλλα σχετικά με το φεγγάρι.

Μοιράζεται στα παιδιά το Φ.Ε. 01.

Κλείσιμο

Κρατήρας

Ο «κρατήρας» είναι ένα παιχνίδι που προάγει τη συνεργασία. Τα παιδιά στέκονται σε κύκλο γύρω από έναν φανταστικό κρατήρα. Κάθε φορά ένα παιδί προσπαθεί να κάνει τον γύρο του κρατήρα, πατώντας στα κενά διαστήματα ανάμεσα στα παιδιά. Καθώς περνά, τα υπόλοιπα παιδιά πρέπει να το βοηθήσουν στηρίζοντάς το και προσφέροντάς του ένα χέρι βοήθειας, να «περιστραφεί» γύρω από τον κρατήρα χωρίς να πέσει στο «κενό», δηλαδή στο κέντρο του κρατήρα. Στόχος είναι όλα τα παιδιά να ολοκληρώσουν τον γύρο με ασφάλεια, φτάνοντας στην αρχική τους θέση.

Προβληματίζουμε τα παιδιά για το τι μπορεί να συμβολίζει ο κρατήρας. Ο κρατήρας συμβολίζει τις δυσκολίες, τις προκλήσεις της ζωής, τις αναποδιές που ίσως συναντήσουμε στον δρόμο για την υλοποίηση των στόχων μας και την πραγματοποίηση των ονείρων μας. Άραγε, τι μπορεί να μας διευκολύνει; Η στήριξη, η βοήθεια από τους/τις φίλους/φίλες και την οικογένειά μας. Το «μαζί» μπορεί να μας «εκτοξεύσει» στο «φεγγάρι μας»!

Για το σπίτι μοιράζουμε στα παιδιά τα Φ.Ε. 02, 03 και τους ζητάμε για δύο εβδομάδες να καταγράφουν την ώρα που είδαν το φεγγάρι, είτε κατά τη διάρκεια της ημέρας (δηλαδή τις ώρες που έχει φως αλλά το φεγγάρι διακρίνεται στον ουρανό, π.χ. τις πρώτες πρωινές ώρες ή το απόγευμα) είτε κατά τη διάρκεια της νύχτας, και να σχεδιάζουν τη μορφή του. Αφού ολοκληρώσουν την καταγραφή, φέρνουν τα φύλλα εργασίας στην τάξη. Τα συζητάμε και τα σχολιάζουμε όλοι μαζί, με στόχο να προκύψουν ανακαλυπτικά μέσα από την εμπειρία των παιδιών οι διαφορετικές φάσεις του φεγγαριού. Μοιράζουμε στα παιδιά και συμπληρώνουμε όλοι μαζί στην τάξη το Φ.Ε. 04.

Στο τέλος, τα παιδιά με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών αποτυπώνουν τις φάσεις του φεγγαριού σε μεγάλα χαρτόνια, που θα διακοσμήσουν την τάξη!

Φ.Ε. 01

Γίνε για λίγο συγγραφέας

Χρησιμοποίησε τη φαντασία σου για να δημιουργήσεις έναν/μια καινούριο/α ήρωα/ηρωίδα που θέλει να βοηθήσει τον φεγγαροσκεπαστή να φτάσει στο φεγγάρι. Ποιος/Ποια είναι και πώς προτίθεται να τον βοηθήσει; Θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσεις δύο κάθετες σελίδες Α4, για να σχεδιάσεις ένα «σαλόνι» του βιβλίου. Καλή επιτυχία!

Φ.Ε. 02

Φάσεις του φεγγαριού Παρατηρήσεις ημέρας

Στο πινακάκι αυτό προσπαθήστε να καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας κάθε φορά που βλέπετε το φεγγάρι κατά τη διάρκεια της ημέρας, δηλαδή τις ώρες που έχει φως αλλά το φεγγάρι διακρίνεται στον ουρανό, π.χ. τις πρώτες πρωινές ώρες ή το απόγευμα.

Μελέτη φάσεων της Σελήνης

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή

Φ.Ε. 03

Φάσεις φεγγαριού Παρατηρήσεις νύχτας

Στο πινακάκι αυτό προσπαθήστε να καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας κάθε φορά που βλέπετε το φεγγάρι στον ουρανό κατά τη διάρκεια της νύχτας, δηλαδή όταν έχει σκοτάδι.

Παρατηρήσεις νύχτας

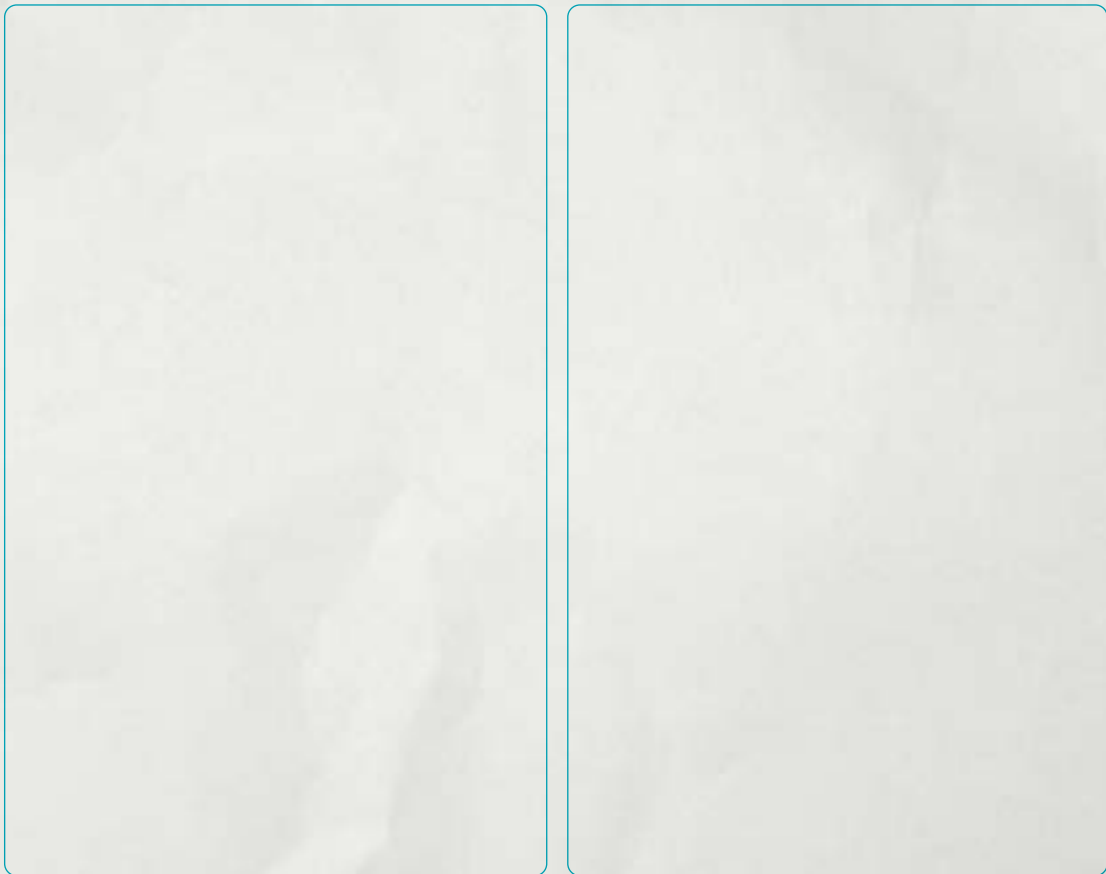
Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή

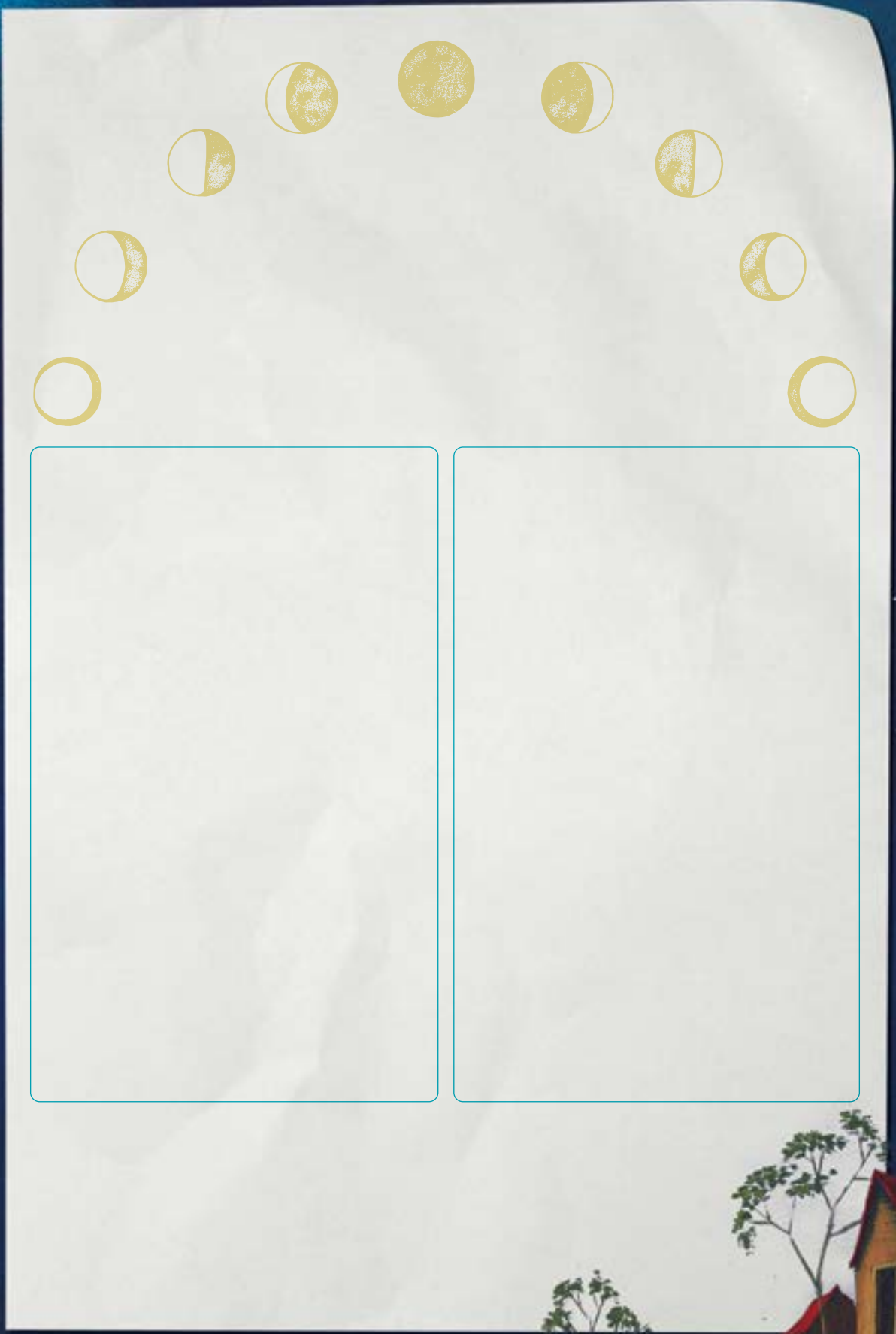
Φ.Ε. 04

Οι φάσεις του φεγγαριού

Μελετήστε στην τάξη με τους/τις συμμαθητές/τριές σας τις παρατηρήσεις που καταγράψατε για τις φάσεις του φεγγαριού, τόσο κατά τη διάρκεια της μέρας όσο και κατά τη διάρκεια της νύχτας. Κατόπιν συζήτησης, σχεδιάστε στα πλαίσια τις διάφορες φάσεις της Σελήνης.

Έπειτα, μπορείτε να βασιστείτε στα σχέδια στα οποία καταλήξατε για να κατασκευάσετε τις φάσεις του φεγγαριού σε μεγάλα χαρτόνια, που θα τα στολίσετε στην τάξη σας ή σε κοινόχρηστους χώρους του σχολείου σας!

Μάθημα 2

«Μια νύχτα με πανσέληνο»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ

Υλικά: Κίτρινο ύφασμα ή κίτρινο χαρτί γκοφρέ, καρτέλες για την καταγραφή των λέξεων

Ενεργοποίηση

Στο σεληνόφως

Φανταζόμαστε ότι είναι μια νύχτα με πανσέληνο. Μπροστά από την πανσέληνο που στερεώσαμε στην τάξη στο προηγούμενο μάθημα απλώνουμε ένα κίτρινο ύφασμα ή κίτρινο χαρτί γκοφρέ.

Τα παιδιά χωρίζονται σε μικρές ομάδες και παρουσιάζουν με αυτοσχεδιασμό μια σκηνή που μπορεί να διαδραματιστεί στο σεληνόφως. Αφού την ετοιμάσουν, «παγώνουν» σε αυτή, δηλαδή μένουν εντελώς ακίνητα. Ο/Η εκπαιδευτικός περνά ανάμεσά τους και ακουμπά τα παιδιά κάποιας ομάδας. Όποια ομάδα ακουμπά, «ξεπαγώνει» και ζωντανεύει για λίγο τη σκηνή. Έπειτα, τα αγγίζει ξανά και «παγώνουν» πάλι, ώστε να συνεχίσει με κάποια άλλη ομάδα κ.ο.κ.

Ιδέες για σκηνές που διαδραματίζονται στο σεληνόφως:

- Παρέα που πάει βάρκαδα
- Παρέα που κολυμπά
- Παρέα/οικογένεια που κάνει σανίδα θαλάσσης
- Παρέα που ψαρεύει
- Πάρτι στην παραλία
- Περπάτημα στην παραλία

Πορεία μαθήματος

Αφού, λοιπόν, είναι μια νύχτα με πανσέληνο... ο φεγγαροσκεπαστής βρίσκει την ευκαιρία να ξεκουραστεί μα και να σκεφτεί πόσο τυχερός στάθηκε που στον δρόμο του βρέθηκαν αυτοί οι σπουδαίοι άνθρωποι. Όλους τους ένωναν κοινές αξίες, κοινές «υπερδυνάμεις». Ποιες άραγε είναι αυτές; Ας ξεκινήσουμε με μία από τις σπουδαιότερες. Ψάχνουμε μια λέξη...

Ποια λέξη μπορεί να περιγράψει την ένωση των ανθρώπων για να βοηθήσουν, να στηρίξουν και να συμπαρασταθούν ο ένας στον άλλο; Ποια λέξη λέτε να είναι αυτή άραγε; (ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ) Βοηθάμε τα παιδιά να καταλήξουν σε αυτή τη λέξη κι αν δούμε ότι δεν τα καταφέρνουν, την εισάγουμε εμείς.

Τα ρωτάμε αν τυχόν έχουν ξανακούσει αυτή τη λέξη και στη συνέχεια τους λέμε ότι στόχος μας από εδώ και στο εξής είναι, όχι μόνο να την εντάξουμε στο λεξιλόγιό μας, αλλά και να τη χρησιμοποιούμε στη ζωή μας με πράξεις.

Καταγράφουμε τη λέξη σε μία καρτέλα.

Έπειτα, τα παιδιά λένε ελεύθερα άλλες αξίες που θεωρούν ότι χαρακτηρίζουν τους ήρωες του βιβλίου.

Αξίες που είναι πιθανόν να ακουστούν εκτός από την αλληλεγγύη: καλοσύνη, ενσυναίσθηση, συμπόνια, προσφορά, συνεργασία, συμπαράσταση, γενναιοδωρία, ενότητα, επιμονή, προσπάθεια, στήριξη, βοήθεια, φιλία, αγάπη ομαδικότητα, θετικότητα, ελπίδα, εστίαση στη λύση, ενεργητική ακρόαση.. Η κάθε αξία καταγράφεται και σε μια διαφορετική καρτέλα. Αν τα παιδιά δυσκολεύονται να εντοπίσουν και να αναφέρουν τις αξίες, μπορούμε να δώσουμε παραδείγματα ή να περιγράψουμε μια αξία και τα παιδιά να προσπαθήσουν να την ονομάσουν.

Για παράδειγμα: Ψάχνω μια αξία που έχουν όσοι άνθρωποι ξέρουν «να μπαίνουν ο ένας στη θέση του άλλου».

Όταν όλες οι αξίες καταγραφούν σε καρτέλες, τα παιδιά πέφτουν στο πάτωμα και σχηματίζουν μια σκάλα, κρατώντας το ένα τα πόδια του άλλου.

Ένα παιδί κάθε φορά μπαίνει στη θέση του φεγγαροσκεπαστή, «ανεβαίνει» τη σκάλα πηδώντας προσεκτικά ανάμεσα στα υπόλοιπα παιδιά και στερεώνει τις αξίες στο φεγγάρι της τάξης (την πανσέληνο που έχουμε ήδη στερεώσει σε κάποιο σημείο της τάξης).

Ως συμπέρασμα, αναφέρουμε στα παιδιά ότι, επειδή αυτές οι αξίες μάς «στέλνουν» στο φεγγάρι, από εδώ και στο εξής θα τις ονομάζουμε «φεγγαρόσταλτες», μιας και είναι αξίες που μας κάνουν καλύτερους ανθρώπους.

Προαιρετικά για το σπίτι ή την τάξη μοιράζουμε στα παιδιά το Φ.Ε. 05 ή το Φ.Ε. 06.

Κλείσιμο

Τα παιδιά στέκονται στις καρέκλες τους και όλα μαζί φωνάζουν:

«Φεγγαράκι μου, έρχομαι με...» και απαριθμούν μία μία τις αξίες με τη σειρά που τους τις υποδεικνύουμε.

π.χ. «Φεγγαράκι μου, έρχομαι με αλληλεγγύη!»

«Φεγγαράκι μου, έρχομαι με καλοσύνη!»

**Έτσι
«ψηλώνουμε
ως άνθρωποι»,
έτσι
«ψηλώνει»
ο κόσμος μας!**

Φ.Ε. 05

Αξίες που μας «ανεβάζουν» στο φεγγάρι

Εντόπισε στο παρακάτω κρυπτόλεξο τις ακόλουθες αξίες:

αλληλεγγύη, καλοσύνη, ενσυναίσθηση, συμπόνια, προσφορά, συνεργασία,
συμπαράσταση, ενότητα, γενναιοδωρία, στήριξη, βοήθεια, επιμονή,
προσπάθεια, φιλία, αγάπη

Ν	Ψ	Τ	Ε	Φ	Σ	Α	Ε	Ρ	Ν	Κ	Α	Λ	Ο	Σ	Υ	Ν	Η	Α	Ω
Σ	Ν	Ε	Ν	Γ	Α	Τ	Χ	Ο	Κ	Β	Ρ	Ξ	Η	Χ	Α	Η	Α	Τ	Ν
Σ	Β	Λ	Ο	Η	Γ	Α	Ο	Η	Δ	Γ	Λ	Γ	Ι	Η	Β	Λ	Χ	Υ	Β
Υ	Σ	Ξ	Τ	Σ	Α	Λ	Λ	Η	Λ	Ε	Γ	Γ	Υ	Η	Ξ	Τ	Χ	Α	Ο
Μ	Λ	Γ	Η	Β	Π	Ν	Χ	Υ	Σ	Φ	Μ	Δ	Σ	Τ	Η	Ρ	Ι	Ξ	Η
Π	Θ	Δ	Τ	Ι	Η	Η	Λ	Τ	Ζ	Ι	Ο	Ψ	Β	Ξ	Ω	Μ	Λ	Γ	Θ
Α	Κ	Γ	Α	Σ	Φ	Β	Ρ	Ξ	Η	Χ	Α	Σ	Ρ	Υ	Κ	Ι	Ρ	Π	Ε
Ρ	Σ	Ε	Ν	Σ	Υ	Ν	Α	Ι	Σ	Θ	Η	Σ	Η	Ψ	Ο	Ω	Χ	Υ	Ι
Α	Μ	Ν	Β	Α	Ω	Β	Η	Α	Σ	Τ	Σ	Υ	Μ	Π	Ο	Ν	Ι	Α	Ο
Σ	Ξ	Ν	Ω	Δ	Α	Ο	Φ	Σ	Α	Ε	Ρ	Ν	Κ	Τ	Ν	Ο	Θ	Α	Δ
Τ	Τ	Α	Ψ	Υ	Ε	Α	Τ	Χ	Λ	Δ	Π	Μ	Η	Κ	Χ	Γ	Β	Χ	Λ
Α	Δ	Ι	Ζ	Φ	Π	Ρ	Ο	Σ	Φ	Ο	Ρ	Α	Ω	Δ	Ν	Ω	Μ	Υ	Γ
Σ	Τ	Ο	Λ	Α	Ι	Ν	Ω	Β	Ζ	Α	Ο	Η	Ψ	Α	Μ	Τ	Δ	Ι	Φ
Η	Κ	Δ	Β	Τ	Μ	Χ	Κ	Α	Τ	Ψ	Σ	Ξ	Ζ	Β	Χ	Η	Ο	Κ	Α
Κ	Γ	Ω	Ε	Α	Ο	Ν	Τ	Κ	Η	Λ	Π	Ν	Λ	Φ	Ι	Λ	Ι	Α	Σ
Ξ	Θ	Ρ	Α	Ε	Ν	Ο	Μ	Ω	Ζ	Υ	Α	Μ	Β	Μ	Α	Τ	Μ	Λ	Α
Κ	Ε	Ι	Χ	Ρ	Η	Α	Β	Ζ	Ι	Ο	Θ	Γ	Ε	Κ	Μ	Ο	Ν	Θ	Ε
Φ	Ν	Α	Υ	Θ	Σ	Χ	Τ	Υ	Η	Κ	Ε	Ξ	Α	Ξ	Η	Χ	Α	Σ	Ρ
Σ	Β	Γ	Ι	Η	Β	Λ	Β	Τ	Μ	Α	Ι	Η	Ν	Δ	Ω	Ζ	Τ	Β	Θ
Π	Δ	Ν	Ω	Μ	Σ	Υ	Ν	Ε	Ρ	Γ	Α	Σ	Ι	Α	Μ	Α	Τ	Κ	Χ

Φ.Ε. 06

Η σκάλα των «φεγγαρόσταλων» αξιών

Φτιάξε με τις αξίες που έμαθες ότι μας «στέλνουν» στο φεγγάρι μια «λεξόσκαλα»! Να θυμάσαι ότι οι αξίες είναι πολύ σημαντικές στη ζωή μας, γιατί είναι αυτές που διαμορφώνουν τον χαρακτήρα μας και ορίζουν τη συμπεριφορά μας.

Ιδέα: Μπορείτε να κατασκευάσετε τη δική σας σκάλα χρησιμοποιώντας πολύχρωμα γλωσσοπίεστρα! Σημειώστε πάνω στο καθένα μια «φεγγαρόσταλη» αξία!

Μάθημα 3

Α' Μέρος

«Εκτόξευση αλληλεγγύης Το καλό είναι φως»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ

Υλικά: Φάκελος, γράμμα από το Παράρτημα 2, αυτοσχέδιο τηλεσκόπιο κατασκευασμένο από απλά υλικά

Σκηνικό: Τα παιδιά ξαπλώνουν στο θρανίο ή στο πάτωμα με κλειστά τα μάτια. Αφήνουμε στο πάτωμα έναν φάκελο, ο οποίος περιέχει ένα γράμμα που έχει γράψει ο φεγγαροσκεπαστής προς τα παιδιά, και ένα αυτοσχέδιο τηλεσκόπιο που έχουμε κατασκευάσει με απλά υλικά χειροτεχνίας.

Παράλληλα, παίζει συνοδευτική απαλή μουσική, όπως αυτή στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=fIJo10TDHcU>

Ενεργοποίηση

Ενώ τα παιδιά έχουν τα μάτια τους κλειστά, ο/η εκπαιδευτικός αφηγείται:

«Είναι φορές που στη ζωή συμβαίνουν θαύματα. Είναι φορές που οι άνθρωποι ενώνονται και “γίνονται σκάλα” για να φτάσουν στο φεγγάρι, να πετύχουν τα δύσκολα, τα μεγάλα, τα σπουδαία, τα αδύνατα! Είναι φορές που οι άνθρωποι με τα λόγια και τις πράξεις τους “γίνονται αγάπη, προσφορά, αλληλεγγύη, καλοσύνη, ενσυναίσθηση και φως”...

Γιατί το καλό είναι το φως που κουβαλάς μέσα σου, κι είναι η δύναμή του απίστευτη κάθε φορά που το μοιράζεις απλόχερα. Όσο περνάει από άνθρωπο σε άνθρωπο, τόσο μεγαλώνει, τόσο απλώνεται. Το καλό μεγαλώνει μόνο όταν το μοιράζεσαι! Ας “γίνουμε η σκάλα” που θα απλώσει φως στον κόσμο μας!».

Πορεία μαθήματος

«Γράμμα από τον φεγγαροσκεπαστή»

Τα παιδιά ανοίγουν τα μάτια και τα ρωτάμε πώς να βρέθηκαν άραγε στο πάτωμα της τάξης ο φάκελος και το τηλεσκόπιο.

Ζητάμε από κάποιο παιδί να τον ανοίξει και να διαβάσει μεγαλόφωνα το γράμμα που υπάρχει στο Παράρτημα 2.

Εναλλακτικά, τα παιδιά μπορούν να ακούσουν το ηχητικό με το γράμμα [εδώ](#) ή σκανάροντας [εδώ](#):

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά για δράση, προτείνοντάς τους να συμμετάσχουν στην επιχείρηση «εκτόξευση αλληλεγγύης».

Προτείνουμε στα παιδιά να φτιάξουν το δικό τους αυτοσχέδιο τηλεσκόπιο με απλά υλικά και να το φέρουν μαζί τους στο επόμενο μάθημα!

Κλείσιμο μαθήματος

Με συνοδεία μουσικής, ζητάμε από τα παιδιά να φτιάξουν την πιο ψηλή, φιλική, αλληλέγγυα ανθρώπινη σκάλα στο πάτωμα, όπως κάναμε στο μάθημα «Μια νύχτα με πανσέληνο». Σε περίπτωση που θα συμμετάσχουν στη δράση κι άλλες τάξεις, η «σκάλα» μπορεί να δημιουργηθεί με όλα τα παιδιά στην αυλή του σχολείου.

Η σκάλα φωτογραφίζεται και τυπώνεται, γιατί θα τη χρειαστούμε για το επόμενο μάθημα.

Μάθημα 3

Β' Μέρος

«Τηλεσκόπιο ανίχνευσης αναγκών»

Υλικά: Τα αυτοσχέδια τηλεσκόπια που έχουν φτιάξει τα παιδιά στο σπίτι κι έχουν φέρει μαζί τους στην τάξη.

Ενεργοποίηση

Τα παιδιά κρατούν τα αυτοσχέδια τηλεσκόπια που έχουν κατασκευάσει και με τη συνοδεία μουσικής περπατούν ρυθμικά και προσπαθούν μεταφορικά να «ανακαλύψουν» ανάγκες! Μπορούν, αν θέλουν, να ανταλλάξουν το τηλεσκόπιό τους με άλλων παιδιών και να προσπαθήσουν να «ανακαλύψουν» ανάγκες και με αυτό. Μάλιστα, μπορούν να βγουν και εκτός τάξης για να ψάξουν σε όλο το σχολείο.

Μπορούμε, επίσης, να οργανώσουμε και ανίχνευση αναγκών με τα τηλεσκόπια στη γειτονιά.

Πορεία μαθήματος

Παρακολουθούμε στην τάξη το παρακάτω βίντεο και ακολουθεί συζήτηση για το περιεχόμενο αλλά και τα μηνύματα που μεταδίδει:

<https://www.youtube.com/watch?v=nwAYpLVyeFU>

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός προτείνει:

«Τι λέτε αυτό που είδαμε να το κάνουμε πράξη μέσα από δράσεις αλληλεγγύης, καλοσύνης και προσφοράς που θα αναλάβουμε να εκπονήσουμε; Το φως και η καλοσύνη, όσο περνούν από άνθρωπο σε άνθρωπο, τόσο μεγαλώνουν, τόσο απλώνονται. Ας ενώσουμε, λοιπόν, δυνάμεις για να “πλημμυρίσουμε” τον κόσμο μας με φως και καλοσύνη!».

Ενώνουμε δυνάμεις

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες κι επιλέγουν ποιες από τις ανάγκες που «ανακάλυψαν» θα προσπαθήσουν να καλύψουν.

Πιθανές ανάγκες που μπορεί να εντοπίσουν τα παιδιά:

- Άτομα τρίτης ηλικίας σε οίκους ευγηρίας που νιώθουν μοναξιά.
- Αδέσποτα σε καταφύγια που κρυώνουν και χρειάζονται κουβέρτες.
- Συνάνθρωποί μας που χρειάζονται επείγοντως αίμα.

Έπειτα, μοιράζονται ιδέες για μικρές και μεγάλες δράσεις που θα τα βοηθήσουν να πετύχουν τον στόχο τους και τις καταγράφουν. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν ότι και η πιο μικρή πράξη αλληλεγγύης και καλοσύνης μετρά κι έχει τη δική της σημασία. Οι δράσεις μπορεί να αφορούν τον άνθρωπο, τα ζώα ή και το περιβάλλον γενικότερα.

Πριν ξεκινήσει η καταγραφή, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να παρουσιάσει στην τάξη ορισμένες οργανώσεις που προάγουν τις αξίες της αλληλεγγύης και της προσφοράς, όπως φιλανθρωπικές οργανώσεις και κοινωφελή ιδρύματα, και να διεξαχθεί συζήτηση σχετικά με το πώς μπορούμε να ενισχύσουμε το έργο και την προσπάθειά τους για έναν καλύτερο κόσμο.

Παραδείγματα οργανώσεων

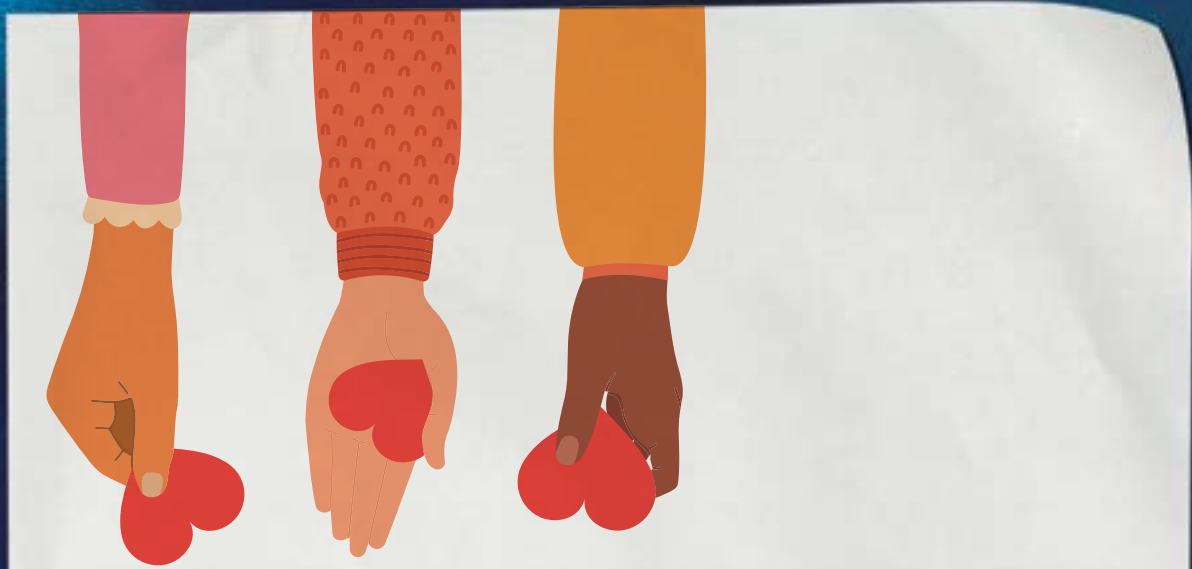
Ελλάδα: Τοίχος καλοσύνης, Action Aid, Make a wish, Δεσμός, Φλόγα, Δείπνο Αγάπης, A Little Shelter.

Κύπρος: Ερυθρός Σταυρός, Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντών, Μικροί εθελοντές, Μικροί Ήρωες, Ένα Όνειρο Μια Ευχή, Φωλιά Αγάπης, Dr. Giota Dimitriou Foundation, Panos Foundation, Sophia για τα παιδιά.

Ιδέες για δράσεις

- Φτιάχνουμε κάρτες ευγνωμοσύνης για άτομα του σχολείου, της γειτονιάς και της πόλης μας στα οποία θέλουμε να πούμε «ευχαριστώ».
- Τα μεγάλα παιδιά του σχολείου οργανώνουν «πιτζαμοβιβλιοπάρτι» και διαβάζουν ιστορίες στα πιο μικρά παιδιά του σχολείου.
- Γινόμαστε ανάδοχοι νονοί/νονές για παιδιά σε δομές μέσω του ομώνυμου προγράμματος του «Τοίχου Καλοσύνης», προσφέροντας δώρα για τα παιδιά αυτά.
- Φροντίζουμε το πάρκο της γειτονιάς μας. Το καθαρίζουμε από σκουπίδια και ποτίζουμε τα δέντρα.
- Προσφέρουμε συντροφιά και χαρά στο ΚΑΠΗ της γειτονιάς.
- Οργανώνουμε αιμοδοσία στο σχολείο.
- Προσφέρουμε τροφή, φάρμακα και κουβέρτες στα αδέσποτα του κοντινού καταφυγίου. Βοηθάμε στο λούσιμό τους. Τα βγάζουμε για περίπατο.
- Γινόμαστε ανάδοχοι παιδιού της Action Aid.
- Μαζεύουμε είδη πρώτης ανάγκης για κάποια οικογένεια της γειτονιάς που τα χρειάζεται.
- Καθαρίζουμε τη γειτονιά ή σημεία της πόλης μας που διαπιστώσαμε ότι έχουν πολλά σκουπίδια.
- Μαζεύουμε παιχνίδια και είδη πρώτης ανάγκης για χώρους υποδοχής προσφύγων.
- Συλλέγουμε κασκόλ και κουβέρτες για τους άστεγους συνανθρώπους μας του Δείπνου Αγάπης.

Οι ομάδες ανακοινώνουν τις ιδέες τους και η τάξη καταλήγει στο ποια/ποιες θα υλοποιήσει. Το μαθητικό συμβούλιο μπορεί να επιλέξει κάποια δράση για να υλοποιηθεί συνολικά από όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες του σχολείου σε κάποια μέρα που θα οριστεί ως «ημέρα εκτόξευσης αλληλεγγύης». Τη μέρα αυτή, πέρα από τη συλλογική δράση που πρόκειται να εκπονηθεί, μπορούν να ανακοινωθούν και οι επιμέρους πράξεις αλληλεγγύης που έχουν ήδη πραγματοποιήσει οι τάξεις. Φυσικά, οι δράσεις μπορούν να συνεχιστούν και μετά τη «μέρα εκτόξευσης αλληλεγγύης».

Ακόμη, αναφέρουμε στα παιδιά ότι δράσεις αλληλεγγύης μπορούν να κάνουν και εκτός σχολείου, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο μικρών ομάδων σε συνεργασία με φίλους/φίλες και γονείς/κηδεμόνες. Τις δράσεις αυτές τις αναφέρουν στον/στην εκπαιδευτικό για να τις συμπληρώσει στο σχετικό έντυπο (Παράρτημα 3) που θα σταλεί από το σχολείο και τεκμηριώνονται με ηλεκτρονική αποστολή φωτογραφιών/βίντεο στον/στην εκπαιδευτικό της τάξης από τον/την γονέα/κηδεμόνα. Το συμπληρωμένο έντυπο καθώς και τα συνοδευτικά αρχεία θα αποστέλλονται στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: ektoxeusi@gmail.com.

Σημαντικό για την υλοποίηση των συλλογικών δράσεων είναι οι εκπαιδευτικοί να επιδιώξουν τη συνεργασία τόσο με άλλα σχολεία όσο και με δήμους, κοινότητες και σχετικούς φορείς. Σε περίπτωση που η δράση περιλαμβάνει συγκέντρωση χρημάτων, θα πρέπει να τίθεται υπό την αιγίδα του Συλλόγου/Συνδέσμου Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου, ο οποίος και θα αναλάβει να μαζέψει τις όποιες εισφορές.

Παρακάτω θα βρείτε συνοπτικά τα στάδια που πρέπει να ακολουθηθούν για την εκπόνηση της δράσης.

Κλείσιμο

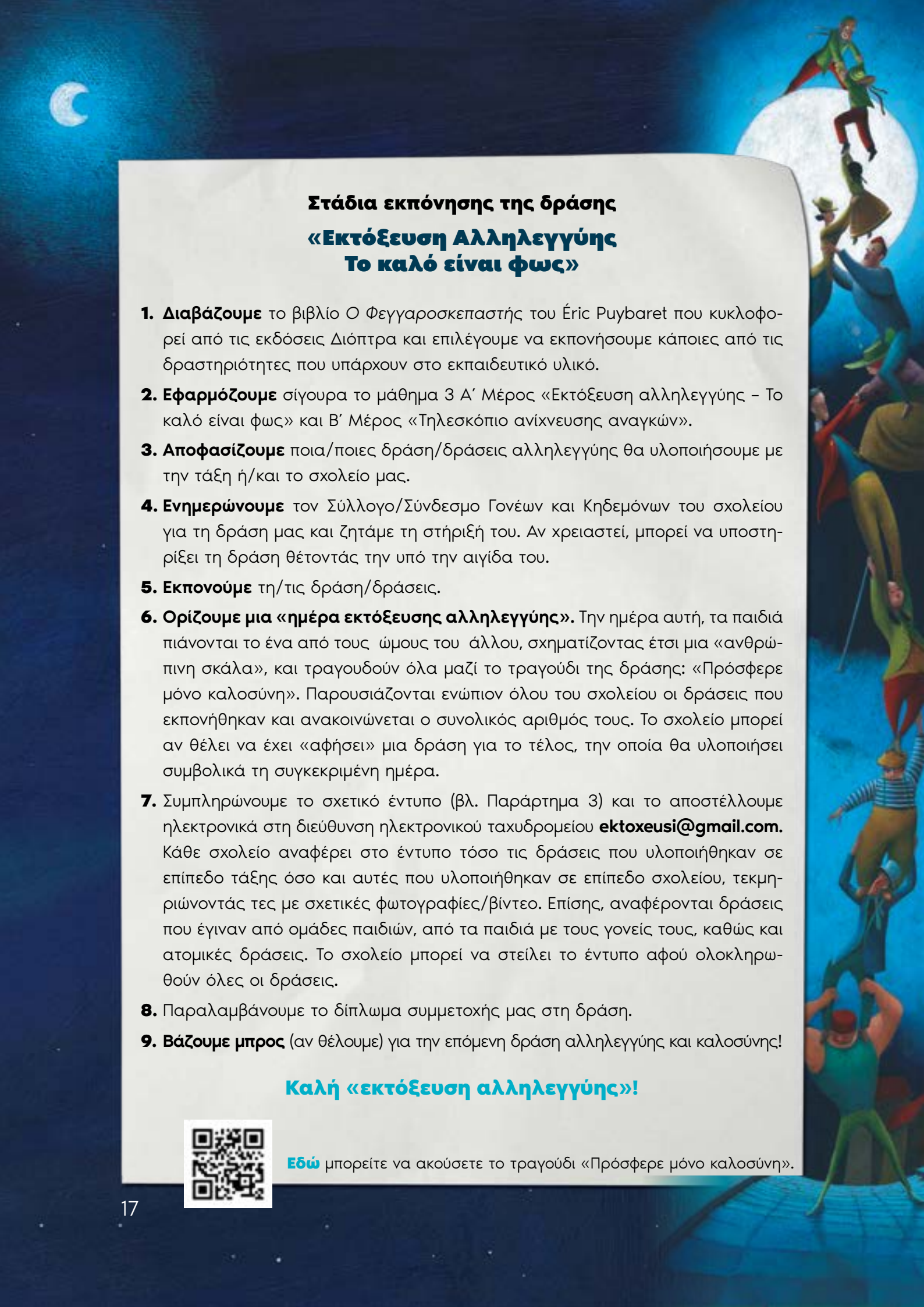
Αφού καταλήξουμε ως τάξη/σχολείο στο ποιες δράσεις θα υλοποιήσουμε, παρουσιάζουμε τη φωτογραφία με τη σκάλα των παιδιών από το προηγούμενο μάθημα. Πάνω στη φωτογραφία στερεώνουμε στην κορυφή της σκάλας μια πανσέληνο. Μέσα σε αυτή σημειώνουμε τη δράση για την οποία θα ενώσουμε τις δυνάμεις μας και θα γίνουμε «ανθρώπινη σκάλα» για να την πετύχουμε.

Τους υπενθυμίζουμε ότι με τις δράσεις μας θα επιδιώξουμε να πετύχουμε «εκτόξευση αλληλεγγύης» στον κόσμο μας.

Είναι ωραίο να ενώνεις τη σκάλα σου με άλλων ανθρώπων γιατί...

Τα παιδιά στέκονται σε κύκλο. Κρατάμε ένα κουβάρι μαλλί και δίνουμε την άκρη σε ένα παιδί, το οποίο καλείται να συμπληρώσει τη φράση και έπειτα να δώσει το κουβάρι σε ένα άλλο παιδί. Αφού συμπληρώσουν αρκετά παιδιά τη φράση και το κουβάρι έχει μπλεχτεί αρκετά, ο/η εκπαιδευτικός αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Ακριβώς έτσι συμβαίνει και με την αλληλεγγύη: Συνδεόμαστε και δημιουργούμε μεταξύ μας δεσμούς που οδηγούν σταδιακά σε μια κοινωνία και σ' έναν κόσμο ενσυναίσθησης, καλοσύνης, προσφοράς και αγάπης».

Στάδια εκπόνησης της δράσης «Εκτόξευση Αλληλεγγύης Το καλό είναι φως»

- 1. Διαβάζουμε** το βιβλίο *Ο Φεγγαροσκεπαστής* του Éric Puybaret που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Διόπτρα και επιλέγουμε να εκπονήσουμε κάποιες από τις δραστηριότητες που υπάρχουν στο εκπαιδευτικό υλικό.
- 2. Εφαρμόζουμε** σίγουρα το μάθημα 3 Α΄ Μέρος «Εκτόξευση αλληλεγγύης – Το καλό είναι φως» και Β΄ Μέρος «Τηλεσκόπιο ανίχνευσης αναγκών».
- 3. Αποφασίζουμε** ποια/ποιες δράση/δράσεις αλληλεγγύης θα υλοποιήσουμε με την τάξη ή/και το σχολείο μας.
- 4. Ενημερώνουμε** τον Σύλλογο/Σύνδεσμο Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου για τη δράση μας και ζητάμε τη στήριξή του. Αν χρειαστεί, μπορεί να υποστηρίξει τη δράση θέτοντάς την υπό την αιγίδα του.
- 5. Εκπονούμε** τη/τις δράση/δράσεις.
- 6. Ορίζουμε μια «ημέρα εκτόξευσης αλληλεγγύης».** Την ημέρα αυτή, τα παιδιά πιάνονται το ένα από τους ώμους του άλλου, σχηματίζοντας έτσι μια «ανθρώπινη σκάλα», και τραγουδούν όλα μαζί το τραγούδι της δράσης: «Πρόσφερε μόνο καλοσύνη». Παρουσιάζονται ενώπιον όλου του σχολείου οι δράσεις που εκπονήθηκαν και ανακοινώνεται ο συνολικός αριθμός τους. Το σχολείο μπορεί αν θέλει να έχει «αφήσει» μια δράση για το τέλος, την οποία θα υλοποιήσει συμβολικά τη συγκεκριμένη ημέρα.
- 7. Συμπληρώνουμε** το σχετικό έντυπο (βλ. Παράρτημα 3) και το αποστέλλουμε ηλεκτρονικά στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ektoxeusi@gmail.com. Κάθε σχολείο αναφέρει στο έντυπο τόσο τις δράσεις που υλοποιήθηκαν σε επίπεδο τάξης όσο και αυτές που υλοποιήθηκαν σε επίπεδο σχολείου, τεκμηριώνοντάς τες με σχετικές φωτογραφίες/βίντεο. Επίσης, αναφέρονται δράσεις που έγιναν από ομάδες παιδιών, από τα παιδιά με τους γονείς τους, καθώς και ατομικές δράσεις. Το σχολείο μπορεί να στείλει το έντυπο αφού ολοκληρωθούν όλες οι δράσεις.
- 8. Παραλαμβάνουμε** το δίπλωμα συμμετοχής μας στη δράση.
- 9. Βάζουμε μπρος** (αν θέλουμε) για την επόμενη δράση αλληλεγγύης και καλοσύνης!

Καλή «εκτόξευση αλληλεγγύης»!

Εδώ μπορείτε να ακούσετε το τραγούδι «Πρόσφερε μόνο καλοσύνη».

Μάθημα 4 «Στοχεύω στο φεγγάρι»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ

Υλικά: φαναράκι, κορίνες μπόουλινγκ ή υλικά χειροτεχνίας για να κατασκευάσουν τα παιδιά χειροποίητες δικές τους κορίνες (π.χ. μπουκάλι, παγούρι ή θερμός, χαρτόνι γκοφρέ για να τις τυλίξουν κτλ.), μπάλα μπόουλινγκ (μπορεί να χρησιμοποιηθεί και μια απλή μπάλα ποδοσφαίρου ή βόλει, την οποία τα παιδιά μπορούν να διακοσμήσουν όπως θέλουν)

Ενεργοποίηση

Δημιουργούμε συσκότιση στην τάξη και, χρησιμοποιώντας ένα φαναράκι, φέγγουμε στον τοίχο και ένα ένα τα παιδιά περνούν από μπροστά και παίζουν με τη σκιά τους...

Πορεία μαθήματος

Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο, τοποθετούμε στη μέση το φανάρι και το στριφο-γυρίζουμε. Το παιδί που θα βρεθεί στο φως του φαναριού θα πρέπει να πει έναν στόχο που έχει θέσει, κάτι που θέλει να πετύχει σε σχέση με τη συμπεριφορά ή τα μαθήματα ή τα ταλέντα του.

Ρωτάμε τα παιδιά να μας πουν τι αντιμετώπισε ο ήρωας στην προσπάθειά του να πετύχει το όνειρό του, τον στόχο του, δηλαδή να φτάσει στο φεγγάρι (πρόβλημα, δυσκολία, αναποδιά, δοκιμασία, αποτυχία). Με ποιες αόρατες «υπερδυνάμεις» τα αντιμετώπισε; Με επιμονή, προσπάθεια, πειραματισμό, βοήθεια από τους/τις φίλους/φίλες του. Είχε πάθος και πείσμα! Δεν τα παρατούσε με τίποτε.

Για να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες που μπορεί και εμείς να συναντήσουμε στην πορεία μας «να φτάσουμε στο φεγγάρι» και να πετύχουμε τους στόχους μας, ποιες άλλες αόρατες «υπερδυνάμεις» ίσως χρειαστούν (εξάσκηση, θάρρος, πίστη κτλ.);

Στο σημείο αυτό μπορεί να γίνει αναφορά στην πρώτη Ελληνοκύπρια αναλογική αστροναύτισσα, **Ελένη Χαρίτωνος**, η οποία υπερπήδησε τις όποιες δυσκολίες και είναι στον δρόμο για την προσελήνυσή της! Ζητάμε από τα παιδιά να κάνουν μια μικρή έρευνα και να την παρουσιάσουν στην τάξη.

«Strike» στις δυσκολίες της ζωής

Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει χαρακτηριστικά στα παιδιά ότι με όλες αυτές τις «υπερδυνάμεις» κάνουμε «strike», δηλαδή «γκρεμίζουμε» τις δυσκολίες της ζωής. Ας φτιάξουμε, λοιπόν, το δικό μας αυτοσχέδιο παιχνίδι μπόουλινγκ, ώστε παίζοντας να υπερνικήσουμε τα εμπόδια και τις δυσκολίες και να φτάσουμε στο «δικό μας φεγγάρι»!

Μπορούμε είτε να προμηθευτούμε κάποιο σετ με έτοιμες κορίνες, τις οποίες μοιράζουμε στα παιδιά και τις διακοσμούμε με όποιο τρόπο θέλουν, είτε, σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό των Εικαστικών, να παροτρύνουμε τα παιδιά να κατασκευάσουν τις δικές τους κορίνες χρησιμοποιώντας υλικά χειροτεχνίας.

Αφού ολοκληρώσουν τα έργα τους, γράφουν με ανεξίτηλους μαρκαδόρους πάνω στις κορίνες τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν στην προσπάθειά τους να πετύχουν τους στόχους και τα όνειρά τους για να φτάσουν στο «δικό τους φεγγάρι».

Στη συνέχεια, χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες, για να παίξουμε μπόουλινγκ. Μοιράζουμε σε κάθε ομάδα μια μπάλα μπόουλινγκ. Εναλλακτικά, σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό των Εικαστικών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και μια απλή μπάλα ποδοσφαίρου ή βόλεϊ, την οποία τα παιδιά μπορούν να διακοσμήσουν όπως θέλουν. Κάθε ομάδα σημειώνει με ανεξίτηλο μαρκαδόρο πάνω στην μπάλα της τις «υπερδυνάμεις» που στέκονται πολύτιμοι σύμμαχοί μας στα εμπόδια και τις δυσκολίες, για τις οποίες συζητήσαμε κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Όταν όλα είναι έτοιμα, τα παιδιά παίζουν μπόουλινγκ σε ομάδες και απολαμβάνουν το παιχνίδι «strike στις δυσκολίες της ζωής» που τα ίδια δημιούργησαν.

Τεχνητή Νοημοσύνη

Συζητάμε με τα παιδιά τα βήματα που ακολουθούμε για να εξαφανιστεί μια δυσκολία.

1. **Ονομάζω** τη δυσκολία.
2. **Σκέφτομαι/Βρίσκω** τις πιθανές λύσεις.
3. **Επιλέγω** αυτή που θεωρώ πιο κατάλληλη για εμένα.
4. Τη **δοκιμάζω**.
5. Αν δεν είναι αποτελεσματική, **δοκιμάζω την επόμενη**.

Έπειτα, δημιουργούμε στίχάκια με τα πιο πάνω βήματα και στη συνέχεια, με τη βοήθεια της εφαρμογής **AI Suno**, τα κάνουμε τραγούδι.

Μάθημα 5

«Στα παπούτσια του φεγγαροσκεπαστή»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ

Υλικά: καρέκλα, ύφασμα για τον στολισμό της καρέκλας, χαρτιά A4, μολύβια και χρώματα (για τον σχεδιασμό των επαγγελμάτων του μέλλοντος)

Ενεργοποίηση

Με τη συνοδεία μουσικής, ο/η εκπαιδευτικός λέει στα παιδιά:

«Ας προσπαθήσουμε να μπούμε σε διάφορα παπούτσια. Φανταζόμαστε ότι φοράμε κάθε φορά διαφορετικό είδος παπουτσιού και παριστάνουμε με το σώμα μας ότι περπατάμε με αυτά τα παπούτσια στα πόδια μας. Περπατάμε ελεύθερα στον χώρο φορώντας βαριές μπότες, ποδοσφαιρικά παπούτσια, παπούτσια μπαλαρίνας, παπούτσια με ροδάκια, με ελατήρια, φορώντας τα παπούτσια του φεγγαροσκεπαστή».

Πορεία μαθήματος

Ο/Η εκπαιδευτικός αφηγείται:

«Αλήθεια, παιδιά, τι σημαίνει η φράση “μπαίνω στα παπούτσια των άλλων”; Σημαίνει τους καταλαβαίνω, έχω ενσυναίσθηση. Τι σημαίνει έχω ενσυναίσθηση; Σημαίνει μπαίνω στη θέση τους, τους νιώθω, τους συμπαραστέκομαι με λόγια και πράξεις, χωρίς όμως να κάνω το πρόβλημά τους δικό μου».

Τονίζουμε ότι το κοινό χαρακτηριστικό των ηρώων της ιστορίας μας ήταν ότι έδειξαν ενσυναίσθηση στον Τιμολέοντα. Βλέποντάς τον απελπισμένο σταματούσαν, τον ρωτούσαν τι έχει, νοιάζονταν και προσπαθούσαν να τον βοηθήσουν.

Ζητάμε από τα παιδιά να μας αναφέρουν φορές που τα ίδια έδειξαν ενσυναίσθηση σε ανθρώπους ή ζώα αλλά και περιπτώσεις που υπήρξαν αποδέκτες/αποδέκτριες ενσυναίσθησης από άλλα άτομα. Τι συναισθήματα μας προκαλεί η έκφραση ενσυναίσθησης αλλά και η αποδοχή της;

Τώρα, λοιπόν, θα προσπαθήσουμε να «μπούμε στα παπούτσια του φεγγαροσκεπαστή». Πώς περνά τη μέρα του; Πώς νιώθει;

Επισημαίνουμε στα παιδιά τη μοναξιά που νιώθει! Παράλληλα, είναι ένα επάγγελμα με έντονο το στοιχείο της ευθύνης/υπευθυνότητας. Από αυτόν εξαρτώνται οι φάσεις του φεγγαριού. Αυτό τι συναίσθημα είναι πιθανόν να του προκαλεί (άγχος, στρες);

«Καυτή καρέκλα»

Ζητάμε από κάποιον να υποδυθεί τον φεγγαροσκεπαστή. Το παιδί αυτό κάθεται σε μια καρέκλα στολισμένη με ένα ωραίο ύφασμα και τα υπόλοιπα παιδιά τον «ανακρίνουν».

Υπεύθυνη συμπεριφορά

Αναφέρουμε στα παιδιά ότι ο φεγγαροσκεπαστής χαρακτηρίζεται από την υπεύθυνη άσκηση του επαγγέλματός του. Αυτό έχει ως συνέπεια εμείς να απολαμβάνουμε τις φάσεις του φεγγαριού. Καλούμε τα παιδιά να σκεφτούν άλλα επαγγέλματα, όπως οδοκαθαριστής, γιατρός, μηχανικός αυτοκινήτων, δασκάλα/δάσκαλος, και να αναφέρουν τις επιπτώσεις που έχει στην κοινωνία η υπεύθυνη αλλά και η ανεύθυνη άσκησή τους.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αντιληφθούν τα παιδιά, τόσο ως μαθητές/μαθήτριες όσο και ως μέλη μιας οικογένειας αλλά και της κοινωνίας, τι σημαίνει υπεύθυνη συμπεριφορά.

Κλείσιμο

Καλούμε τα παιδιά με όχημα τη φαντασία τους να σχεδιάσουν επαγγέλματα του μέλλοντος... επαγγέλματα που μέχρι τώρα κανείς δεν ασκεί, γιατί απλά δεν υπάρχουν!

Αφού τα παιδιά ολοκληρώσουν την εργασία τους, με τη βοήθεια της εφαρμογής sketch.metademolab.com τα επαγγέλματα μπορούν να ζωντανέψουν και να κινηθούν!

Άλλες δημιουργικές ιδέες

- Συζητάμε με τα παιδιά για τα επαγγέλματα που αναφέρονται στο βιβλίο. Ποια από αυτά υπάρχουν ακόμη στις μέρες μας και ποια εξελίχθηκαν ή μετονομάστηκαν; Αν ξαναγραφόταν το βιβλίο, ποια επαγγέλματα του μέλλοντος θα διάλεγαν τα παιδιά για να βοηθήσουν τον φεγγαροσκεπαστή; Τα παιδιά μπορούν να περιγράψουν τόσο λεκτικά όσο και εικαστικά τις σκέψεις τους για τα επαγγέλματα του μέλλοντος. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι περίπου το 65% των επαγγελμάτων του μέλλοντος δεν υπάρχουν σήμερα!
- Προσκαλούμε στο σχολείο γιαγιάδες και παππούδες για να μας μιλήσουν για τα επαγγέλματά τους και να μοιραστούν μαζί μας τις αναμνήσεις τους από αυτά.
- Καλούμε τα παιδιά να μας πουν πώς φαντάζονται τον φεγγαροσκεπαστή μετά από 50 χρόνια. Τα παιδιά εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους. Έπειτα, με τη βοήθεια της εφαρμογής **Bing AI** μπορούν να δουν την εξέλιξη του ήρωά μας στον χρόνο.
- Τα παιδιά γνωρίζουν τον καλλιτέχνη Keith Haring και τα χαρακτηριστικά του ανθρωπάκια. Καλούμε τα παιδιά να ζωγραφίσουν τα ανθρωπάκια στο φεγγάρι να κάνουν παρέα στον φεγγαροσκεπαστή.

Μάθημα 6 «Γίνε η σκάλα μου»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 1 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΩΡΑ

Υλικά: Κάρτες σεναρίων (Φ.Ε. 07). Εφόσον επιθυμείτε, μπορείτε να κόψετε και να πλαστικοποιήσετε τις κάρτες, ώστε να είναι επανεγγράψιμες.

Ενεργοποίηση

Ο/Η εκπαιδευτικός αφηγείται:

«Αλήθεια, πώς “γινόμαστε σκάλα” για τα άλλα παιδιά, τους άλλους ανθρώπους; Πώς γινόμαστε στήριγμα για να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους και να ανέβουν τα σκαλοπάτια που θα τους οδηγήσουν στο προσωπικό τους φεγγάρι; Ας εμπνευστούμε από τους/τις φίλους/φίλες του φεγγαροσκεπαστή και ας “γίνουμε σκάλα” παίζοντας!».

Καρτοπαιχνίδι: «Γίνε η σκάλα μου»

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και τους μοιράζουμε κάρτες με σενάρια, στα οποία καλούνται να σκεφτούν με την ομάδα τους πώς θα γίνουν «σκάλα» για τα παιδιά που αναφέρονται στα σενάρια προτείνοντας λύσεις. Για τις κάρτες των σεναρίων βλ. Φ.Ε. 07. Αφού ολοκληρώσουν τη συζήτηση στις ομάδες, τα παιδιά παρουσιάζουν τα αποτελέσματα στην ολομέλεια.

Οι εκπαιδευτικοί, με βάση τις ανάγκες της τάξης ή του σχολείου, μπορούν να δημιουργούν τις δικές τους κάρτες σεναρίων. Επίσης, μπορούν να δώσουν την ευκαιρία και στα ίδια τα παιδιά να φτιάξουν σενάρια.

Φ.Ε. 07

**Καρτοπαιχνίδι:
«Γίνε η σκάλα μου»**

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

**Είμαι η Μαριγιώργια,
μαθήτρια
Ε' τάξης. Όταν
έχω διαγώνισμα,
αγχώνομαι
υπερβολικά.
Σκέφτομαι ότι
θα τα θαλασσωσω.**

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

**Είμαι ο Αλκιβιάδης.
Συχνά
με κοροϊδεύουν
για το ύψος
και τα κιλά μου.
Χρησιμοποιούν
διάφορους
υποτιμητικούς
χαρακτηρισμούς.**

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

**Είμαι η Ασημίνα. Οι γονείς μου
δουλεύουν υπερβολικά
και τους βλέπω ελάχιστα.
Μου λείπουν πολύ.**

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

**Είμαι η Μυριάνθη.
Τον τελευταίο καιρό δεν έχω
όρεξη να κάνω τίποτα.
Δεν θέλω να βγαίνω
από το σπίτι. Είμαι συνέχεια
θλιμμένη. Έχασα
το χαμόγελό μου.**

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

**Είμαι ο Ορφέας.
Συχνά στο σπίτι
με χτυπάνε
και μου μιλάνε
υποτιμητικά.**

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

**Είμαι ο Νόλαν.
Εδώ και έναν χρόνο
μετακόμισα με
την οικογένειά μου
σε άλλη χώρα.
Τα πάντα είναι
καινούρια.
Θα καταφέρω
να προσαρμοστώ;**

Προσοχή: Σε περίπτωση που υπάρχουν στην τάξη παιδιά με αυτά τα ονόματα, τα αλλάζουμε.

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

🌿 ΓΙΝΕ ΣΚΑΛΑ 🌿

Μάθημα 7

«Ψηλώνω από τη γη ως το φεγγάρι όταν...»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ: 1 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΩΡΑ

Υλικά: Πραγματική σκάλα, μικρά χαρτάκια, Γη και φεγγάρι κατασκευασμένα από χαρτόνι

Μια σκάλα «φεγγαρόσταλη»

Προβληματίζουμε τα παιδιά για τη σημασία της φράσης «ψηλώνω από τη γη ως το φεγγάρι». Αφού δοθεί η ερμηνεία της, καλούμε τα παιδιά να καταγράψουν σε χαρτάκια που τους μοιράζουμε συμπεριφορές που, όταν τις κάνουν, νιώθουν να «ψηλώνουν από τη γη ως το φεγγάρι». Αφού ολοκληρώσουν την καταγραφή τους, φέρνουμε στην τάξη μια σκάλα. Ένα ένα παιδί με τη σειρά ανεβαίνει στη σκάλα και μοιράζεται με την υπόλοιπη τάξη τη συμπεριφορά που σημείωσε στο χαρτάκι του.

Έπειτα, τα παιδιά στερεώνουν την καρτελίτσα τους σε κάποιο σημείο της σκάλας. Για τις πιο μικρές ηλικίες η δραστηριότητα γίνεται μόνο προφορικά.

Συμβολικά, καλό θα ήταν να στερεωθεί στη βάση της σκάλας η λέξη Γη ή εικόνα της Γης και αντίστοιχα στην κορυφή η λέξη φεγγάρι ή εικόνα του φεγγαριού!

Μοιράζουμε το Φ.Ε. 08.

Φ.Ε. 08

Φίλοι που με «φτάνουν στο φεγγάρι»

Σκέψου μια μικρή δράση αλληλεγγύης και προσφοράς που θα ήθελες να πραγματοποιήσεις. Στη συνέχεια, σκέψου ποιοι/ποιες φίλοι/φίλες σου μπορούν να σε βοηθήσουν. Ζωγράφισέ τους να σχηματίζουν μια «ανθρώπινη σκάλα» και στην κορυφή της σημείωσε αυτό που θέλετε να πετύχετε. Καταστρώστε το σχέδιο δράσης σας και το φεγγάρι σας περιμένει!

Αφού ολοκληρώσετε τη δράση σας, θυμηθείτε να την παρουσιάσετε στην τάξη. Γίνετε η αλλαγή που θέλετε να δείτε στον κόσμο μας!

Καλή επιτυχία!

Μάθημα 8

«Λόγια που μας εκτοξεύουν στο φεγγάρι»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ: 1 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΩΡΑ

Υλικά: Καρτέλες Φ.Ε. 09

Σκηνικό: Στο πάτωμα αναποδογυρισμένες καρτέλες με λόγια που μας «στέλνουν» στο φεγγάρι από το Φ.Ε. 09.

Ενεργοποίηση

Περπατάμε λες και κάτι ψάχνουμε, κάτι χάσαμε. Κοιτάζουμε παντού να το βρούμε! Κι όμως, είναι μπρος στα μάτια μας. Από τη χαρά μας, χορεύουμε με τη συνοδεία μουσικής. Όποτε αυτή σταματά, σκύβουμε και παίρνουμε από κάτω μια καρτέλα, τη διαβάζουμε και έπειτα το περπάτημά μας αλλάζει... γίνεται πιο καμαρωτό!

Πορεία μαθήματος

Καθόμαστε σε κύκλο. Στην ιστορία, όταν ο φεγγαροσκεπαστής πήρε το δίπλωμά του, αναφέρεται ότι οι δάσκαλοί του τον κοίταζαν όλο καμάρι. Τι να του είπαν άραγε για να του εκφράσουν την περηφάνια τους;

Παιδιά σε ρόλο

Τα παιδιά μπαίνουν για λίγο στη θέση του δασκάλου/της δασκάλας και λένε λόγια που θα «ανεβάσουν τους/τις μαθητές/μαθήτριές τους στο φεγγάρι», λόγια που κι εκείνα θα ήθελαν να ακούσουν από τον δικό τους δάσκαλο/τη δική τους δασκάλα.

Ρωτάμε τα παιδιά πότε νιώθουν ότι τα καμαρώνουν.

Ποιοι/Ποιες και πώς τους το εκφράζουν/δείχνουν; Τι συναισθήματα τους προκαλεί η έκφραση αυτής της περηφάνιας;

Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί στα παιδιά ότι:

«Η αλήθεια είναι πως υπάρχουν φορές που λόγια υποστηρικτικά, λόγια περηφάνιας μπορούν να μας κάνουν να νιώσουμε ότι “εκτοξευόμαστε στο φεγγάρι”. Είναι σημαντικό κι εμείς με τη σειρά μας να μοιραζόμαστε με φίλους/φίλες κι αγαπημένα μας πρόσωπα τέτοια “εκτοξευτικά λόγια”.

Όμως, το πιο σημαντικό από όλα, είναι εμείς να λέμε στον εαυτό μας τέτοια λόγια. Να χρησιμοποιούμε θετικό αυτοδιάλογο! Αυτή η στάση απέναντι στον εαυτό μας δυναμώνει το μυαλό και τονώνει την αυτοεκτίμησή μας».

Ιδέες για επέκταση

- **«Σκάλες λεξοεκτόξευσης»:** Καλούμε τα παιδιά να φτιάξουν «σκάλες» με φράσεις που μπορούν να «εκτοξεύσουν» είτε τα ίδια είτε άλλα άτομα στο φεγγάρι.
- **«Σημειώματα εκτόξευσης»:** Μοιράζουμε στα παιδιά καρτάκια post-it στα οποία καλούνται να γράψουν όμορφα λόγια, λόγια ενθάρρυνσης και να τα κολλήσουν στους καθρέφτες των παιδικών τουαλετών. Το ίδιο μπορούν να κάνουν και στο σπίτι!

Φ.Ε. 09

Λόγια που μας «εκτοξεύουν»
στο φεγγάρι

Έχεις ωραίο χαμόγελο

Μπράβο που υπερασπίζεσαι
το δίκαιο

Είσαι πολύ θετικό παιδί

Προσπαθείς και δεν τα παρατάς

Μας εμπνέεις
με την καλοσύνη σου

Ο σεβασμός είναι η υπερδύναμή σου

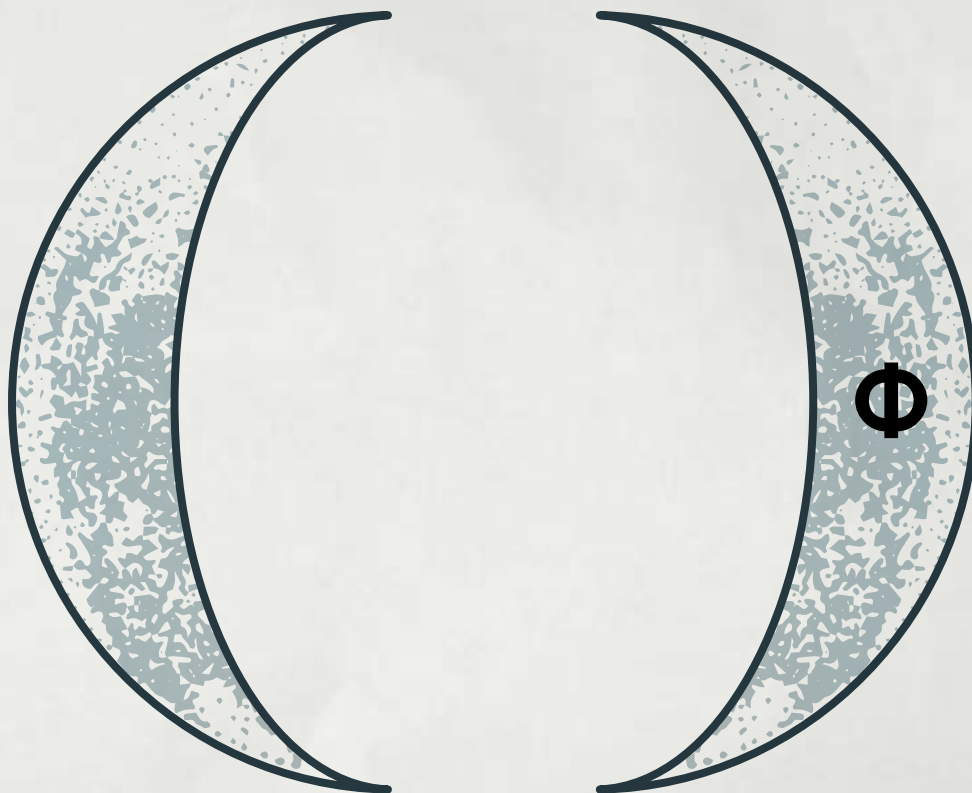
Έχεις ενσυναίσθηση
και συμπεριφέρεσαι
με αγάπη.

Παράρτημα 1

Παράδειγμα: φεγγάρι που περιέχει γράμμα της λέξης «φεγγαροσκεπαστής»:

Α' Όψη

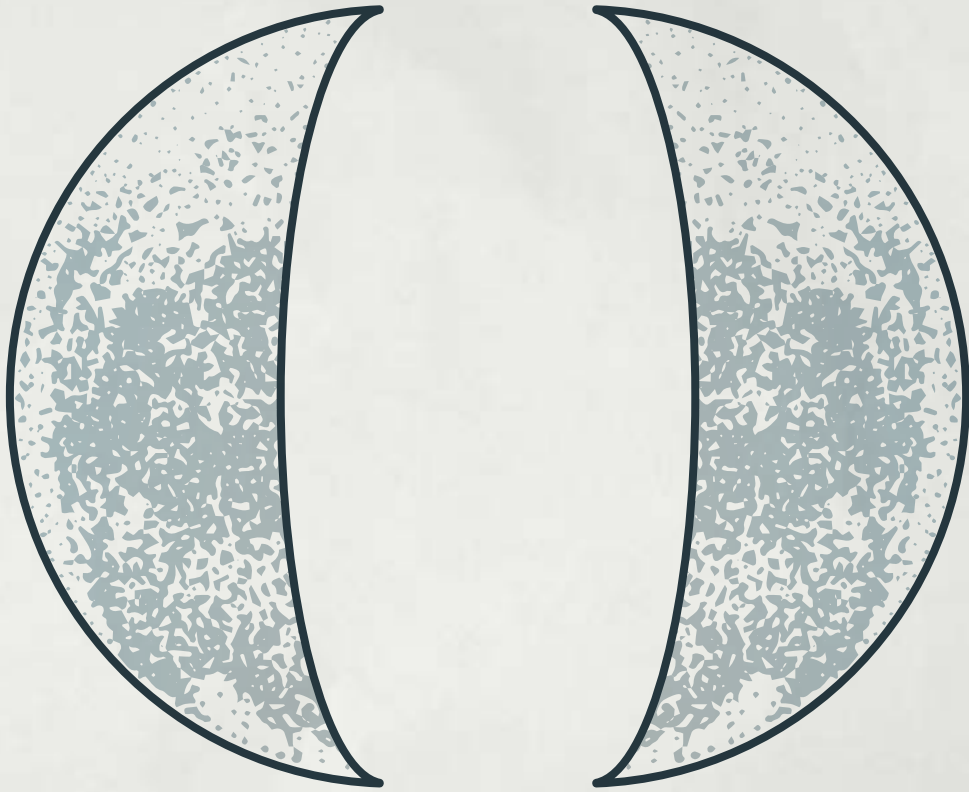
Β' Όψη

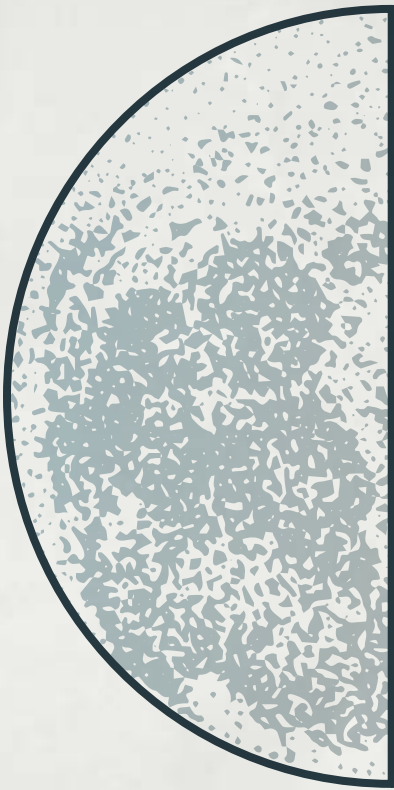
A' Όψη

B' Όψη

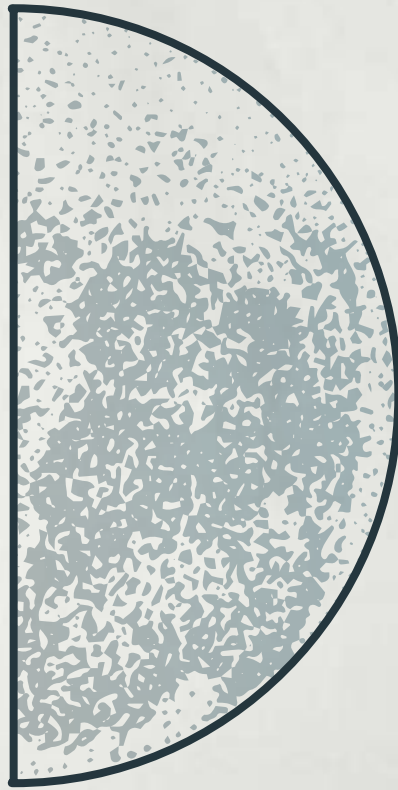

A' Όψη

B' Όψη

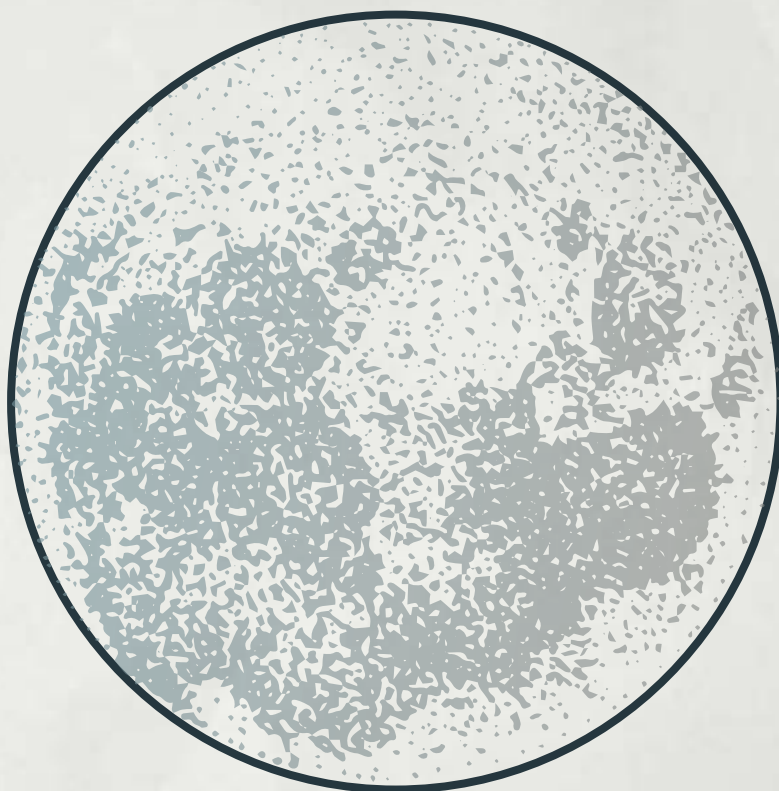
A' Όψη

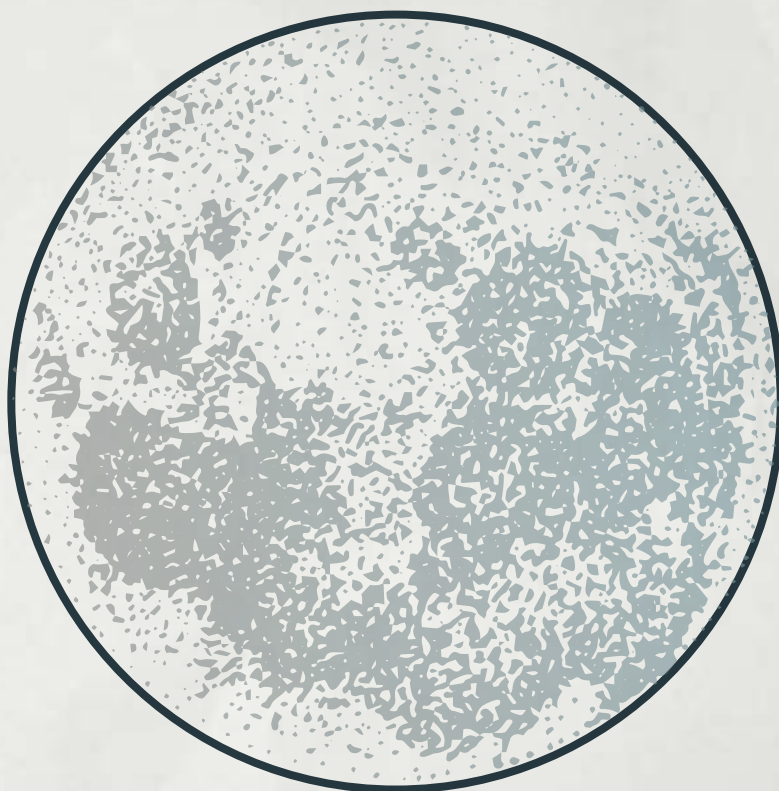
B' Όψη

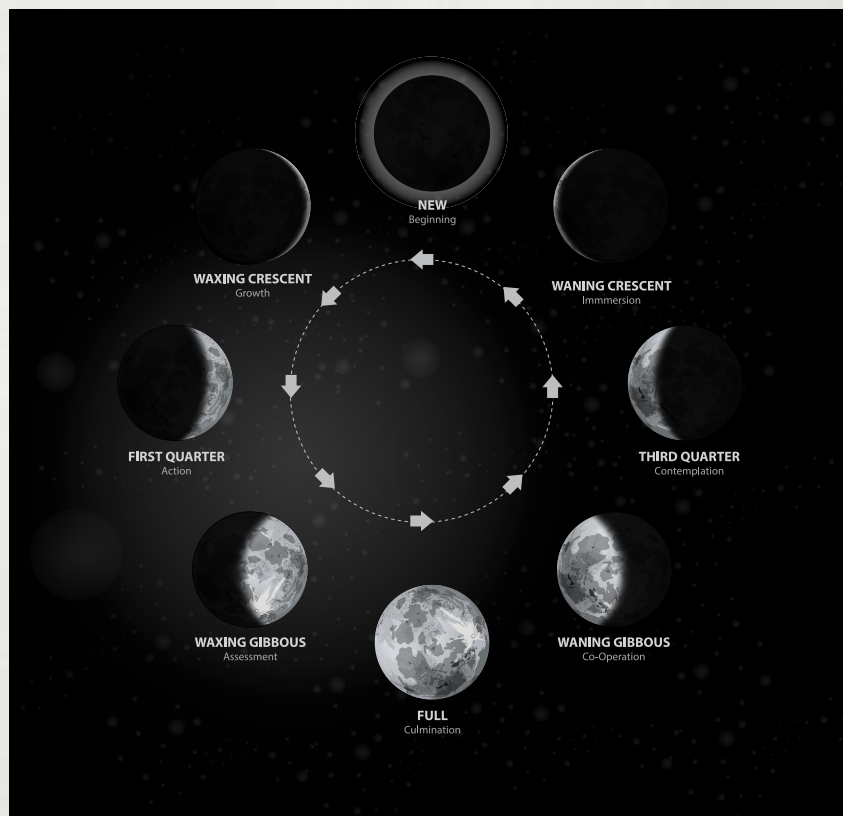
Α΄ Όψη

Β' Όψη

Ενδεικτικές εικόνες για τις φάσεις της Σελήνης

Παράρτημα 2

«Γράμμα από τον φεγγαροσκεπαστή»

Φίλοι και φίλες μου, σας χαιρετώ,

Σας ευχαριστώ που διαβάσατε την ιστορία μου. Εύχομαι να σας άρεσε, μα προπάντων να σας ενέπνευσε για δράση. Θα διερρωτάστε τι εννοώ. Είδατε στη δική μου περίπτωση, όταν αντιμετώπισα ένα τεράστιο πρόβλημα, που νέβη. Πόσοι άνθρωποι ένωσαν τις ιδέες τους και πήναγάπη που κρύβουν μέσα τους για να με βοηθήσουν, αλλά και για να βοηθήσουν τον κόσμο μας, μια και χωρίς φεγγαροσκεπαστή δεν θα υπήρχαν πλέον οι φάσεις του φεγγαριού.

Τελευταία είμαι πολύ στενοχωρημένος! Βλέπετε, τόσα ώρεμα ξάμους δίνω στην ευκαιρία να παρατηρώ με το τηλεσκόπιο μου τη γη και το σύμβαινει σε αυτή... Η καρδιά μου πονά... Βλέπω να συμβαίνουν τόσα και δεν μπορώ να βοηθήσω!

Τι έτε, μια και γώ είμαι μακριά, να αναλάβετε εσείς δράση; Μαζί με το γράμμα σά σέχω στείλει ένα χειροποίητο τηλεσκόπιο. Το ονόμασα «τηλεσκόπιο ανίχνευσης αναγκών»! Καλό θα ήταν, χρησιμοποιώντας τη φαντασία σας, να φτιάξετε κι άλλα, για να έχετε το κατάθε παιδί το δικό του. Με το τηλεσκόπιο σας θα ήθελα να κοιτάξετε προσεκτικά στην τάξη, στο σχολείο, στηνγειονιά, στην πόλη, στην χώρα και στον κόσμο μας για να εντοπίσετε ανάγκες του υπάρχοντα και προβλήματα του περιμένου λύση. Μαζί με την τάξη ή το σχολείο σας συμφωνήστε ποια ή ποιες θεωρείτε πιο απαραίτητη/ες να καλυφθεί/ούν και συνεργαστείτε για να γίνετε «σκάλα» αλληλεγγύης και φιλίας για να την/τις καλύψετε. Εγώ «καλύπτω» το φεγγάρι και εσείς «καλύπτετε» ανάγκες!

Τάξεις και σχολεία, ασενώσου με τις «σκάλες» μας για να πετύχουμε όλοι μαζί «εκτόξευση» αλληλεγγύης στον κόσμο μας, μια και ποκαλό μεγαλώνει όστο μοιράζεσαι.

Ακούστε το ηχογραφημένο γράμμα [εδώ](#)
ή σκανάροντας εδώ:

Παράρτημα 3

Έντυπο συμμετοχής στη δράση «Εκτόξευση αλληλεγγύης – Το καλό είναι φως»

Όνομα σχολείου:.....

Πόλη:.....

Τηλέφωνο επικοινωνίας:.....

Αριθμός δράσεων που εκπονήθηκαν:.....

Σύντομη περιγραφή: .....

Συνολικός αριθμός παιδιών/ατόμων που συμμετείχαν σε αυτές
(είτε ήταν ομαδικές είτε ατομικές):.....

Αποδεικτικά στοιχεία εκπόνησης δράσεων (φωτογραφίες, βίντεο): .....

Παρακαλούμε να αποστείλετε τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία μαζί με το παρόν έντυπο. Σε περίπτωση που το μέγεθος των αρχείων δεν επιτρέπει την αποστολή τους μέσω email στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ektoxeusi@gmail.com μπορείτε να τα στείλετε μέσω WeTransfer στην ίδια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

διόντρα

Éric Puybaret

**Εκπαιδευτικό υλικό
για δημιουργική αξιοποίηση του βιβλίου στην τάξη**

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γεωργία Σολωμού

εκπαιδευτικός/προπονήτρια ζωής για παιδιά

ΔΙΟΠΤΡΑ